

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2019.03.16>

Воротін Валерій Євгенович,
доктор наук з державного управління,
професор, академік Академії економічних
наук України, завідувач відділу комплексних
проблем державотворення Інституту
законодавства Верховної Ради України
ORCID 0000-0002-4545-612X
vevorotin@gmail.com

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію кандидата наук з державного управління, доцента,
завідувача кафедри професійної освіти та управління навчальним закладом
Міжрегіональної Академії управління персоналом Чаплай Ірини Віталіївни
«Державно-громадська комунікація як об'єкт наукового дослідження в Україні»¹

Vorotin Valerii Ye.,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine,
Head of the department of complex
problems of state-building of the Institute of
Legislation of the Verkhovna Rada of Ukraine
ORCID 0000-0002-4545-612X
vevorotin@gmail.com

REVIEW

on the monograph of candidate of sciences in public administration, assistant professor,
Head of the department of professional education and management of the educational
institution of the Interregional Academy of Personnel Management Chaplay Iryna Vitaliyivna
«Public-civic communication as an object of scientific research in Ukraine»

На сьогодні становлення державно-громадської комунікації визначається вченими як процес розвитку комунікаційного продукту, що, в першу чергу, сприяє розвитку динаміки в стосунках між політичними діячами та партіями, з одного боку, та основними засобами масової інформації, з іншого боку, без особливої уваги та розгляду громадськістю. Ідея про те, що державно-громадська комунікація – це паливо для організаційного двигуна держави, ще не знайшла достатнього висвітлення у сучасних методологічних дослідженнях вітчизняних вчених, які не ставили за мету до-

слідити сутність генези інформаційно-комунікативних систем та їх роль в концептуалізації пріоритетності прав людини, торкаючись цих питань лише побіжно, або звертаючись до їх розгляду у зв'язку з вивченням інших процесів впровадження законотворчої системи. У зв'язку з цим, монографія Чаплай І. В. «Державно-громадська комунікація як об'єкт наукового дослідження в Україні» є своєчасною та обумовлена нагальними потребами державотворчої практики щодо осмислення теоретичних і практичних аспектів удосконалення державної комунікаційної політики.

¹ Чаплай І. В. Державно-громадська комунікація як об'єкт наукового дослідження в Україні. Одеса : КУПРІ-ЕНКО СВ, 2018. 386 с.

Монографія має логічну послідовність викладення результатів дослідження, а поставлені завдання є достатньо розглянутими та завершені конкретними висновками і пропозиціями. Вона є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке досить повно охоплює тему. Отримані результати мають наукове та практичне значення. Наукові положення, висновки та рекомендації мають достатнє емпіричне та теоретичне обґрунтування, що обумовлено використанням значної кількості наукової літератури, законодавчих та підзаконних нормативних актів України, правових актів та міжнародних документів за темою дисертаційного дослідження (близько 300 джерел), що дало можливість автору системно підійти до розробки критеріїв результативності та безпосередньої ефективності державно-громадської комунікації.

У межах першого розділу автором здійснено теоретико-методологічний аналіз поняття та категоріального ряду комунікації в державі та суспільстві, відповідно до чого сформульовано основні положення, що розкривають зміст реалізації поставленої дослідницької мети. Заслугує на увагу проведення теоретичної ідентифікації поняття комунікації, що дозволило систематизувати основні концепції та підходи до визначення її змісту, схарактеризувати практико-прикладний характер її реалізації у різних сферах суспільного життя. З таких положень можна говорити про те, що у сучасних умовах суттєво змінилося ставлення до комунікації.

У другому розділі визначено, що комунікація є важливою складовою підготовки та прийняття державно-управлінських рішень. До того ж у цьому контексті вона поліпшує інституційну ефективність діяльності органів державної влади та вимірює певною мірою управлінські спроможності уряду. З'ясовані місце та роль інформаційно-комунікативних систем у концептуалізації пріоритетності прав людини й прав громадянина. Зазначено, що застосування інформаційно-комунікативних систем у державному управлінні вважається вирішальним чинником для досягнення ефективності її економічного функціонування як специфічного інституційного інструменту для реалізації державної політики. Якість інформаційно-комунікативних зв'язків між окремими суб'єк-

тами державного управління визначається низкою факторів. І це впливає на загальну систематичну структуру всієї організації державного управління. Крім того, інформаційно-комунікаційні зв'язки також впливають на якість потоків інформації, що здійснюються в межах усієї системи державної влади, а також характеристики зовнішніх зв'язків державного управління. Якість комунікаційного зв'язку може (але це не обов'язково повинно бути) істотно залежати від використання інформаційно-комунікаційних технологій.

У третьому розділі Іриною Віталіївною обґрунтовано необхідність серйозного осмислення та доопрацювання правового механізму державного регулювання державним та громадським секторами. Визначено, що сьогодні удосконалення механізму впровадження сучасних технологій інформаційної присутності та інформування громадян про їхні права, зокрема про право вибору, право відповідальності, є першим важливим кроком до їхньої участі в процесі контролю за виробленням та реалізацією державної політики. Отримуючи повну інформацію, інститути громадянського суспільства можуть ліпше оцінювати ефективність державного сектору і надавати свої пропозиції. Однак важливо, щоб такий обмін був двостороннім: від посадових осіб до громадян, і навпаки. Це призводить до максимізації ефективності внутрішнього системного управління та до якісних удосконалень зовнішньо-управлінської результативності як органів державної влади, так громадського сектору загалом. Заходи контролю під час управління обома секторами мають бути безпосередньо пов'язані з використанням цих показників, як для зворотного зв'язку, так і для прямого контролю. Це сприятиме виявленню нових стратегічних можливостей для досягнення цілей контролю та забезпечуватиме здатність використовувати наявні можливості.

У четвертому розділі наукового видання Чаплай І. В. визначено місце та роль комунікативних інструментів і технологій реалізації державних рішень у публічному управлінні. Сформульовано твердження про основні характеристики налагодження ефективної комунікативної взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства в публічному управлінні. Конкретизо-

вано сучасні інституціональні форми оптимізації комунікативних відносин у системі взаємодії органів державної влади та громадськості. Аналіз проблем використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі комунікативної взаємодії органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства дав можливість зробити висновок про те, що перехід до комп'ютерно-орієнтованих технологій надання державних послуг, створення умов для їх розроблення, апробації та впровадження, раціональне поєднання новітніх засобів із традиційними – нелегка задача, що потребує розв'язання цілого комплексу організаційних, навчально-методичних, матеріально-технічних та інших питань.

У п'ятому, заключному розділі, окреслено шляхи модернізації засобів і каналів громадянського впливу на публічну політику України. Зокрема, особлива увага приділена питанню реалізації стратегічного планування щодо громадського впливу на публічну політику України, що потребує серйозних змін застарілого стереотипного ставлення до планування як до процесу, що повною мірою керований органами державної влади. На перший план виходить необхідність нового розуміння планування, формування його стійкого становища завдяки максимізації рівня задоволеності громадян. У цьому контексті актуалізовано необхідність дослідити, наскільки державно-громадська комунікація як соціальний феномен сприяє розгортанню соціокультурної динаміки суспільства, як трансформується суспільна свідомість

унаслідок розвитку відповідних комунікативних процесів. Зазначено, що стратегічне планування механізмів і каналів громадського впливу на публічну політику в Україні, запровадження новітніх моделей реалізації системних реформ стають можливими завдяки активізації участі громадськості, що забезпечується відповідними комунікативними інструментами. Надано авторське визначення мети формування саморегульованої системи засобів і каналів громадського впливу на публічну політику в Україні, що полягає у реалізації заходів професійного, громадського саморегулювання для розвитку та удосконалення процесів державно-громадської комунікації та визначення можливостей і перспектив їх використання в Україні. Використовуючи міжнародний досвід формування державно-громадської комунікації, визначено основні, стратегічні цілі об'єднання та інституційного зміцнення засобів і каналів громадського впливу на публічну політику в Україні.

Наукова значимість монографії Чаплай І. В. «Державно-громадська комунікація як об'єкт наукового дослідження в Україні» полягає у формуванні особливостей і тенденцій становлення та розвитку державно-громадської комунікації і, на основі цього, у визначенні практичних рекомендацій щодо її удосконалення як важливої складової інформаційної діяльності органів державної влади, яка забезпечує демократичність і соціальну орієнтованість відповідних комунікативних повідомлень та їх просування по всій державно-управлінській вертикалі.

* * *